

2006

Ochranné prostředky na dřevo - Stanovení preventivního účinku proti *Hylotrupes bajulus* (Linnaeus) - Část 1: Larvální účinek (Laboratorní metoda)

ČSN
EN 46-1

49 0694

Wood preservatives - Determination of the preventive action against *Hylotrupes bajulus* (Linnaeus) - Part 1: Larvicidal effect (Laboratory method)

Produits de préservation des bois - Détermination de l'action préventive contre *Hylotrupes bajulus* (Linnaeus) - Partie 1: Effet larviciel (Méthode de laboratoire)

Holzschutzmittel - Bestimmung der vorbeugenden Wirkung gegenüber *Hylotrupes bajulus* (Linnaeus) - Teil 1: Larvicide Wirkung (Laboratoriumsverfahren)

Tato norma je českou verzí evropské normy EN 46-1:2005. Evropská norma EN 46-1:2005 má status české technické normy.

This standard is the Czech version of the European Standard EN 46-1:2005. The European Standard EN 46-1:2005 has the status of a Czech Standard.

Nahrazení předchozích norem

Touto normou se nahrazuje ČSN EN 46 (49 0694) z února 1995.

© Český normalizační institut, 2006

74214

Podle zákona č. 22/1997 Sb. smějí být české technické normy rozmnožovány a rozšiřovány jen se souhlasem Českého normalizačního institutu.

Národní předmluva

Změny proti předchozí normě

Oproti ČSN EN 46 vydané v únoru 1995 je norma přepracována v souladu s požadavky EN 1001-1. Dále byly zařazeny kapitoly Normativní odkazy, Termíny a definice a informativní Příloha D zabývající se ochranou životního prostředí, zdraví a bezpečnosti práce v chemické a biologické laboratoři.

Citované normy

EN ISO 3696 zavedena v ČSN ISO 3696 (68 4051) Jakost vody pro analytické účely. Specifikace a zkušební metody (ISO 3696:1987)

Vypracování normy

Zpracovatel: Výzkumný a vývojový ústav dřevařský Praha, pracoviště Březnice, IČ 00014 125, Ing. Pavel Vitvar

Technická normalizační komise: TNK 135 Dřevo a výrobky na bázi dřeva

Pracovník Českého normalizačního institutu: Ing. Jan Dvořák

EVROPSKÁ NORMA EUROPEAN STANDARD NORME EUROPÉENNE EUROPÄISCHE NORM	EN 46-1 Březen 2005
---	------------------------

ICS 71.100.50

Nahrazuje EN 46:1988

Ochranné prostředky na dřevo - Stanovení preventivního účinku
proti larvám *Hylotrupes bajulus* (Linnaeus) -

Část 1: Larvální účinek (Laboratorní metoda)

Wood preservatives - Determination of the preventive action against
Hylotrupes bajulus (Linnaeus) -

Part 1: Larvicidal effect (Laboratory method)

Produits de préservation des bois -
Détermination
de l'action préventive contre *Hylotrupes*
bajulus
(Linnaeus) -
Partie 1: Effet larviciel (Méthode de
laboratoire)

Holzschutzmittel - Bestimmung der
vorbeugenden
Wirkung gegenüber *Hylotrupes bajulus*
(Linnaeus) -
Teil 1: Larvizide Wirkung
(Laboratoriumsverfahren)

Tato evropská norma byla schválena CEN 2005-02-03.

Členové CEN jsou povinni splnit Vnitřní předpisy CEN/CENELEC, v nichž jsou stanoveny podmínky, za kterých se musí této evropské normě bez jakýchkoliv modifikací dát status národní normy.

Aktualizované seznamy a bibliografické citace týkající se těchto národních norem lze obdržet na vyžádání v Řídicím centru nebo u kteréhokoliv člena CEN.

Tato evropská norma existuje ve třech oficiálních verzích (anglické, francouzské, německé). Verze v každém jiném jazyce přeložená členem CEN do jeho vlastního jazyka, za kterou zodpovídá a kterou notifikuje Řídicímu centru, má stejný status jako oficiální verze.

Členy CEN jsou národní normalizační orgány Belgie, České republiky, Dánska, Estonska, Finska, Francie, Irsko, Islandu, Itálie, Kypru, Litvy, Lotyšska, Lucemburska, Maďarska, Malty, Německa, Nizozemska, Norska, Polska, Portugalska, Rakouska, Řecka, Slovenska, Slovinska, Spojeného království, Španělska, Švédska a Švýcarska.

CEN

Evropský výbor pro normalizaci

European Committee for Standardization

Comité Européen de Normalisation

Europäisches Komitee für Normung

Řídicí centrum: rue de Stassart 36, B-1050 Brusel

© 2005 CEN Veškerá práva pro využití v jakékoli formě a jakýmkoli prostředky

Ref. č. EN 46-1:2005 E

jsou celosvětově vyhrazena národním členům CEN.

Strana 4

Obsah

Strana

Předmluva

..... 5

Úvod

..... 6

1 **Předmět**
normy

.. 7

2 **Normativní**
odkazy

..... 7

3 **Termíny a**
definice

..... 7

4	Podstata zkoušky	
		7
5	Zkušební materiály	
		7
6	Vzorkování	
		9
7	Zkušební tělesa	
		9
8	Postup zkoušky	
		10
9	Vyjádření výsledků	
		13
10	Protokol o zkoušce	
		13
Příloha A (informativní) Příklad protokolu o zkoušce.....		15
Příloha B (informativní) Způsob chovu <i>Hylotrupes bajulus</i> (Linnaeus).....		16
Příloha C (informativní) Rozlišení jádrového a bělového dřeva u borovice.....		18
Příloha D (informativní) Metoda ošetření zkušebních těles pipetou.....		19
Příloha E (informativní) Ochrana životního prostředí, zdraví a bezpečnost práce v chemické/biologické laboratoři...		20
Bibliografie		
		21

Předmluva

Tento dokument (EN 46-1:2005) byl připraven Technickou komisí CEN/TC 38 „Trvanlivost dřeva a materiálů na bázi dřeva“, jejíž sekretariát řídí AFNOR.

Této evropské normě je nutno nejpozději do září 2005 dát status národní normy, a to buď vydáním identického textu, nebo schválením k přímému používání, a národní normy, které jsou s ní v rozporu, je nutno zrušit nejpozději do září 2005.

Tento dokument nahrazuje EN 46:1988.

Tento dokument se skládá ze dvou částí umožňujících stanovit preventivní účinek ochranných prostředků na dřevo proti čerstvě vylíhnutým larvám *Hylotrupes bajulus*, které jsou určeny pro povrchovou ochranu; část 1 je požadována ke stanovení účinku ochranných prostředků proti larvám a část 2 se požaduje ke stanovení účinku ochranných prostředků proti vajíčkům po naklazení vajíček mladými samičkami.

Významné technické rozdíly mezi tímto vydáním a EN 46:1988 jsou následující:

- a) uvedení nových harmonizovaných specifikací pro zkušební tělesa používaná v rozdílných biologických zkouškách;
- b) návaznost s termíny uvedenými v EN 1001-1;
- c) uvedení informativní přílohy s ohledem na zatížení životního prostředí a ohrožení zdraví způsobených použitím této biologické zkoušky.

Podle Vnitřních předpisů CEN/CENELEC jsou tuto evropskou normu povinny zavést národní normalizační organizace následujících zemí: Belgie, České republiky, Dánska, Estonska, Finska, Francie, Irsko, Island, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Rakousko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojeného království, Španělsko, Švédsko a Švýcarsko.

Úvod

Tento dokument popisuje laboratorní zkušební metodu, která tvoří základ pro zjištění preventivního účinku ochranného prostředku na dřevo proti čerstvě vylíhnutým larvám *Hylotrupes bajulus* při použití povrchové ochrany, zatímco metoda stanovení hranice účinnosti proti *Hylotrupes bajulus* (EN 47) umožňuje zjistit, zda ochranný prostředek na dřevo zabrání napadení těmito larvami a jejich přežití v impregnovaném dřevě.

Tato metoda umožňuje zjistit, zda nově vylíhnuté larvy jsou schopny se prohlodávat ošetřeným povrchem lehce napadnutelné dřeviny a přežít v neošetřené části zkušebního tělesa. Tento pracovní postup napodobuje podmínky, které nastávají při kladení vajíček v trhlínách ve dřevě, které poskytují základní místo pro kladení vajíček. Bere se v úvahu skutečnost, když larvy proniknou ošetřeným povrchem, že se potom prohlodávají ve směru nejméně chráněných částí dřeva.

Tato laboratorní metoda umožňuje hodnotit ochranný prostředek na dřevo. Při tomto hodnocení se musí zohlednit způsoby použití, které přicházejí v úvahu. Tato metoda je zvlášť zajímavá, použije-li se u zkušebních těles, která byla podrobena procesu stárnutí. Doporučuje se výsledky této zkoušky doplnit dalšími vhodnými zkouškami a především praktickými zkušenostmi.

Při zkoušení prostředků, které jsou velmi účinné při nízkých koncentracích, je velmi důležité učinit přiměřená opatření k oddělené práci s těmito prostředky a ošetřeným dřevem, včetně laboratorních přístrojů a oděvů. Tato opatření by měla zahrnovat jak používání oddělených pracovních místností nebo oddělených částí v nich, oddělených zařízení a místností ke klimatizaci, tak i speciální školení pro pracovníky (viz také příloha E pro ochranu životního prostředí, zdraví a bezpečnost práce).

Strana 7

1 Předmět normy

Tento dokument popisuje metodu pro zjištění preventivního účinku ochranného prostředku na dřevo proti čerstvě vylíhnutým larvám *Hylotrupes bajulus* (Linnaeus), je-li ochranný prostředek aplikován povrchově.

Tato metoda se používá pro:

- chemické výrobky nerozpustné ve vodě, které se testují jako účinné insekticidy;
- organické prostředky, použité v dodaném stavu nebo připravované v laboratoři ředěním koncentrátů;
- organické ve vodě dispergovatelné prostředky, použité v dodaném stavu, nebo připravované v laboratoři ředěním koncentrátů, a
- vodorozpustné prostředky, např. soli.

Tato metoda je použitelná bez ohledu na to, zda zkušební tělesa byla nebo nebyla podrobena vhodným procedurám stárnutí.

-- Vynechaný text --